

Tge gudognan ils parlamentaris? E tge vanza?

Il parlament ha adattà la paja e las spesas a la chareschia

DA CLAUDIA CADRUVI / ANR

■ **Quest'emna ha il cussegl naziunal decidì d'adattar las atgnas indemniziuns a la chareschia. In parlamentari obtegna uss 1000 francs dapli ad onn e 25 francs dapli per di.** Ins fa eglis gross, sch'ins vesa, tge indemniziuns e tge spesas ch'in parlamentari obtegna. Il servetsch parlamentar ha fatg ina calculaziun e quintà or ch'in cusseglier naziunal ha obtegnì l'onn 2006 en media indemniziuns e schurnadas da 67 000 francs, latiers vegnan spesas da 55 000 francs. L'entschatta da quest'emna ha il cussegl naziunal decidì che las pajas e spesas vegnan adattadas a la chareschia e dauzadas per radund 4 pertschient.

Vai forsà memia bain cun ils parlamentaris? L'anr ha discurrì cun quatter cusseglier naziunals dal Grischun.

Il mandat dovra blier temp

Radund 130 dis è *Brigitta Gadiant* (pps) mintg'onn a Berna – saja quai per sesidas da cumissiun u durant las sessiuns. «Mes mandat sco cusseglier naziunala è in job da radund 60 fin 70 pertschient», explitgescha ella. «Nus n'avain dapi onns betg obtegnì ina gulivaziun a la chareschia.» Perquai è ella da l'opiniun che l'adattaziun dal salari e da la schurnada è pli che giustifitgada.

Blers schurnalists fetschian il sbagl e quintan ensemen ils salaris e las spesas

In parlamentari obtegna da nov 1000 francs dapli ad onn e 25 francs dapli per di.

KEYSTONE

Paja d'in parlamentari federal

	fin uss	nov
Salari da basa d'in parlamentari per onn	24 000 frs.	25 000 frs.
Schurnada (paja per in di da sesida)	400 frs.	425 frs.
Schurnada d'in president da cumissiun	800 frs.	850 frs.

Spesas d'in parlamentari federal

	fin uss	nov
Spesas da basa per onn	30 000 frs.	31 500 frs.
Pernottaziun	170 frs.	170 frs.
Tschaveras per di	110 frs.	110 frs.
Assicuranza da protecziun giuridica	0 frs.	500 frs.
Viadis	abunament	gen.abunament gen.

Pajas e spesas il 2006

Cusseglers naziunals:	
Entrada media ad onn	67 000 frs.
Spesas en media ad onn	55 000 frs.
Cusseglers dals chantuns:	
Entrada media ad onn	74 000 frs.
Spesas en media ad onn	58 000 frs.

Il servetsch parlamentar ha calculà questas cifras sin basa da tut las pajas, schurnadas e spesas ch'èn vegnidas pajadas il 2006 als parlamentaris federalis.

dals parlamentaris, di Gadiant. Lura vegnan ins sin summas stravagadas da pli che 100 000 francs. Questas summas na correspundian dentant betg a las entradas realas.

Ord la pauschala da spesas ston ils parlamentaris per exempel era rembursar lur collavuratur persunal u la secretaria.

Blers daners van a la partida

Tarcisius Caviezel (pld) è stà encunter l'adattaziun da chareschia. N'ha el forsà gnanca da basegn da gudagnar dapli? «Ins stuess repassar en general il concept da spesas», di Caviezel. El pledescha persunter che tuts parlamentaris obtegnan la medema pauschala da spesas per hotels e viadi.

Il 2002 hajan ins fatg in nov reglament per ils salaris e las spesas, di *Sep Cathomas* (pcd). Curt suenter ch'ins aveva fixà quest reglament hajan ins gist scursanì tuts salaris per 10 pertschient. Quai è stà ina mesira da spargn. Perquai èsi tenor Cathomas gist d'adattar uss las pajas a la chareschia. El fa plinavant attent ch'ils politichers rembursan era pulitas summas a lur partidas. Var 10 000 francs paja el sco politicher da la pcd a la partida svizra, a la partida chantunala, a la partida cirquitala ed a la fracziun.

Spesas da viadi ord l'agen satg

Plinavant èsi era da contribuir bellas summas per las champagnas electoralas. Tut tenor la situaziun finanziala d'ina partida pon questas summas muntar sur 20 000 francs per ina elecziun. En quest import n'è anc betg inclus ils custs per il

Co han ils tschintg Grischuns votà?

Tenor la lescha vegnan las pajas e spesas dals politichers adina adattadas l'entschatta da la legislatura a la chareschia. Ina adattaziun datti dentant be sche la chareschia surpasa 4 pertschient. Tar las pernottaziuns e las tschaveras n'è quai betg stà il cas. Là restan las indemniziuns perquai sin il medem stan.

Il parlament ha stuì decider sulet davart l'augment dal salari da basa, da las schurnadas e da la pauschala da spesas. Sco suletta partida ha la pps fatg opposiziun cunter l'adattaziun. «Nus essan in parlament da milissa, e quai duai restar uschia. Perquai duai l'indemniziun era vegnir calculada per in uffizi parzial e betg per in uffizi cumplain», ha *Caspar Baader* (pps/BL) ditg en num da sia fracziun.

cumbat electoral ch'ins fa sin atgna iniziativa.

In ulteriur punct sajan ils custs da viadi. Sco cusseglier naziunal obtegna Cathomas sco tut ils auters in abunament general. Ma sco politicher en l'intschess muntagnard na possian ins betg duvrar uschè savens il tren. Ins stoppia prender l'auto per visitar las occurrenzas politicas e culturalas. Questas spesas da viadi pajan ins ord agen satg.

170 francs per pernottaziun n'è betg damemia

«Nus essan pajads bain en il parlament», di *Hansjörg Hassler* (pps). «Nus avain salaris ch'èn giustifitgads e na duvrain betg dauzar els. La finala han tuts anc in mastern. Sco pur da muntogna n'hai jau betg il sentiment ch'ins dovria auzar las pajas dals parlamentaris.»

Ils 170 francs per pernottaziun dovria el adina si per il hotel, explitgescha Hassler. I dettia dentant era parlamentaris che dormian en hotels che custian anc dapli e pajan sez la differenza. Tar l'indemniziun da tschaveras da 110 francs per di dettia quai ina tscherta reserva, di el.

Sco Cathomas fa era Hassler attent ch'ils politichers pajan pulitas summas a l'atgna partida. A sia partida chantunala paja el radund 3000 francs, a la partida naziunala radund 2500 francs l'onn.

Er ils socialdemocrats pretendan che lur politichers remburschian summas considerablas. Tenor infurmaziun dal secretariat da la ps sto in cusseglier naziunala pajar – tut tenor sias entradas – tranter 2500 e 7000 francs a sia fracziun. Latiers vegnan anc contribuziuns annualas per las secziuns chantunales.

«Tgi che vul gudagnar daners duai avair ina clamada sper la politica.»

L'opposiziun da la pps n'ha betg purtà fritg. Il cussegl naziunala ha lubì l'adattaziun cun 99 cunter 59 vuschs ed è uschia suandà il cussegl dals chantuns.

Perquai ch'ils parlamentaris daveantan savens unfrendas dad ingiurias e smanatschas obtegnan els uss anc 500 francs l'onn per ina assicuranza da protecziun giuridica.

La votaziun davart l'adattaziun a la chareschia è stà ina votaziun nominala. Ils Grischuns han votà uschia:

Sep Cathomas (pcd)	gea
Tarcisius Caviezel (pld)	na
Brigitta Gadiant (pps)	gea
Andrea Hämmerle (ps)	gea
Hansjörg Hassler (pps)	na